

Jaarverslag 2016

Stichting **VERHALIS**

Inhoudsopgave

Voorwoord van de voorzitter	3
Over Verhalis	4
Activiteitenverslag 2016	5
DE DODENDRAAD LEEFT	5
DE TERUGKEER VAN HET PARADIJS	7
IEDER KIND EEN EIGEN STEM	8
10-DELIGE SERIE KLOOSTERVERHALEN FRANCISCANESSEN VAN VEGHEL	8
Vertoningen en publicaties	9
Vrienden van Verhalis	11
Subsidiënten, sponsoren en partners	11
Vooruitblik 2017	11

Voorwoord

Vrienden maken

We begonnen het nieuwe jaar ietwat beduusd, na het omvangrijke land art evenement over de Dodendraad in het najaar: het planten van de krokusbolletjes voor dit project bracht een grote menigte op de been. 11,5 kilometer wegberm en akkerrand van het voormalige Dodendraadtraject bij Wuustwezel (B) werden in razend tempo voorzien van de bloembollen. De lat lag daarmee hoog voor 2016. In maart bleek de wandeling langs de bloeiende krokussen wederom een grote publiekstrekker te zijn die opnieuw bij de media aansloeg.

Met dit jaaroverzicht kunt u mee terugkijken over het mooie Verhalisjaar 2016. Waarin we niet alleen regelmatig de grens met België passeerden, maar zelfs tot in het Prado in Madrid doordrongen op zoek naar antwoorden op levensvragen, in het spoor van 'De Tuin der Lusten' van Hiëronymus Bosch.

In 2016 maakten we naast nieuwe mooie producties, ook nieuwe vrienden. Dat merkten we niet alleen door de vriendelijke bejegening die ons doorgaans ten deel valt bij het maken van onze producties, maar ook toonden mensen hun verbondenheid door ons jaarlijks financieel te steunen als Vriend. We zijn hier blij mee omdat het onze mogelijkheden vergroot en vooral omdat we het als een grote waardering ervaren voor het werk wat we doen.

Naast de steun van deze vrienden kunnen we bij onze producties ook steeds rekenen op de samenwerking met subsidiënten, fondsen en partners, zoals te lezen is in dit jaarverslag. Zonder al deze support zou het werk van Verhalis niet mogelijk zijn. Waarvoor dank!

Thomas Heesters
voorzitter

Over Verhalis

In juli 2008 werd stichting Verhalis opgericht door filmmakers Jeroen Neus en Carine van Vugt. Verhalis was vooral bedoeld als paraplu om onder samen te werken vanuit hun gedeelde passie. De stichting stelde zich ten doel om kleurrijke, inspirerende (levens)verhalen te verzamelen en hierbij te zoeken naar nieuwe manieren om deze verhalen uit onze, vaak nog recente, geschiedenis te vertellen.

Inmiddels bestaat de stichting negen jaar. Er zijn in die tijd bijzondere projecten gerealiseerd, waaronder de nog steeds groeiende documentaireserie Kloosterverhalen; een erfgoedgame over de Tachtigjarige oorlog in Breda; Geluk op 13, een breed samenwerkingsproject in 2013 en De Dodendraad Leeft, een groeiend landartproject langs het traject waar 100 jaar geleden de Dodendraad door de Duitsers werd aangelegd.

Kartrekkers van onze projecten zijn Jeroen Neus en Carine van Vugt van Lumineus.

Het bestuur van Verhalis bestaat uit:
Thomas Heesters, bestuursvoorzitter
Agnes Vugts, penningmeester
Meike van Zandvoort, secretaris
Arnoud-Jan Bijsterveld
Wilbert Willems

Activiteitenverslag 2016

DE DODENDRAAD LEEFT

De *dodendraad leeft* is een erfgoedproject en een landkunstwerk. Ons streven is om langs de hele Nederlands-Belgische grens, witte krokussen te planten op het traject van de voormalige Dodendraad. Een krokuslint van 350 kilometer lang.

De Dodendraad was een elektrische grensversperring uit de eerste wereldoorlog. Op de draad stond een spanning van 2000 volt. Bij deze versperring zijn zo'n 1000 slachtoffers gevallen. Verhalen over en verbeelding van dit immaterieel erfgoed worden ingezet om de identiteit van de grensregio en zijn bewoners te versterken. De zoektocht naar het traject van de dodendraad levert veel mooie ontmoetingen op met de boeren in de grensstreek. Er komen verhalen naar boven die al 100 jaar in de families doorverteld worden.

We hebben de afgelopen jaren al wat kleine pilotprojecten gedaan in Kalmthout en Baarle-Hertog, samen met Erfgoed Brabant. In 2015, hebben we een groter stuk onder handen genomen: 11,5 kilometer op de grens van Zundert en Wuustwezel.

We hebben dit gedaan in samenwerking met de gemeente Wuustwezel, de gemeente Zundert, de KWB en de basisscholen in de regio. Scholieren, geocachers, grensstreekbewoners en fans van het project hebben de krokusbolletjes in dit gebied geplant. Voorjaar 2016 kwamen langs dit traject van de dodendraad tussen Wuustwezel en Zundert 24.000 krokussen in bloei. Een doorlopend wit lint van 11,5 kilometer langs landbouwwegen, fietspaden en dwars door akkers en velden.

Krokustochten langs een levende dodendraad

In maart 2016 hebben we op meerdere dagen wandel- en fietstochten georganiseerd. De wandelaars konden onder begeleiding van een gids een traject lopen door natuurgebied de Maatjes waarin een reconstructie van de dodendraad staat en waar een deel van het traject van de dodendraad doorheen loopt. Bij de reconstructie vertelden historici verhalen over de

geschiedenis van 'den draad'. De fietsers konden een route van 10 km volgen langs het traject. Voor geocachers was een speciale fietstocht met verschillende bijzondere caches uitgezet.

Dit alles trok begin maart en in het paasweekend vele honderden belangstellenden naar deze grensstreek. De aanwezigheid van het landkunstwerk stimuleert toeristen om het gebied te bezoeken. Op een grotere schaal sluit het aan bij de reconstructies van stukken Dodendraad die gemeentes en heemkundekringen de afgelopen jaren gerealiseerd hebben.

Workshop landart en geocaching

Tijdens de bloei van de krokussen hebben we een workshop landart en geocaching georganiseerd. De workshop werd gehouden in het clubhuis van visclub de Maatjes, gelegen in het natuurgebied de Maatjes waarin ook de reconstructie van de Dodendraad staat en het 11,5 kilometer lange krokuslint begint.

De workshop bestond uit een lezing over landart en een over geocaching, waarna de deelnemers zelf in het natuurgebied de Maatjes een landart-werkstuk maakten.

Tentoonstelling

Streekmuseum 't Oude Slot in Veldhoven maakte een tentoonstelling over het project. We maakten daarvoor een aantal filmcompilaties waarin onderdelen van het project te zien zijn. We werkten hierin samen met de heemkundekring uit Hamont-Achel. De tentoonstelling liep van half december 2015 tot eind februari 2016. Tijdens de opening is een kleine groep bezoekers krokusbolletjes gaan planten langs de reconstructie van de dodendraad in Hamont-Achel. Aan het eind van de tentoonstelling stonden ook daar de krokussen in bloei.

Draaiboek 'de dodendraad leeft'

Om het project 'de dodendraad leeft' verder uit te kunnen breiden naar andere gemeentes hebben we een verslag van het ontwikkelingsproces en de uiteindelijke resultaten vormgegeven in een mooi fotoboekje.

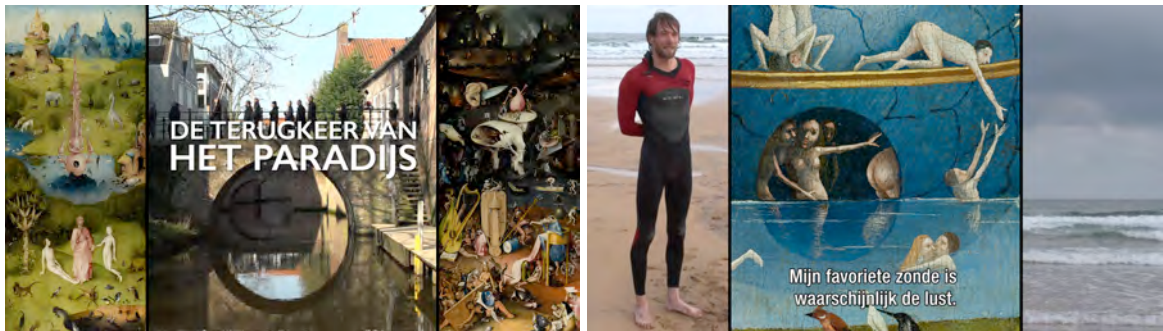
Het boekje is online te bekijken en in gedrukte vorm naar vele betrokkenen en mogelijke nieuwe partners verzonden.

Link: <http://www.bit.ly/draaiboekdodendraad>

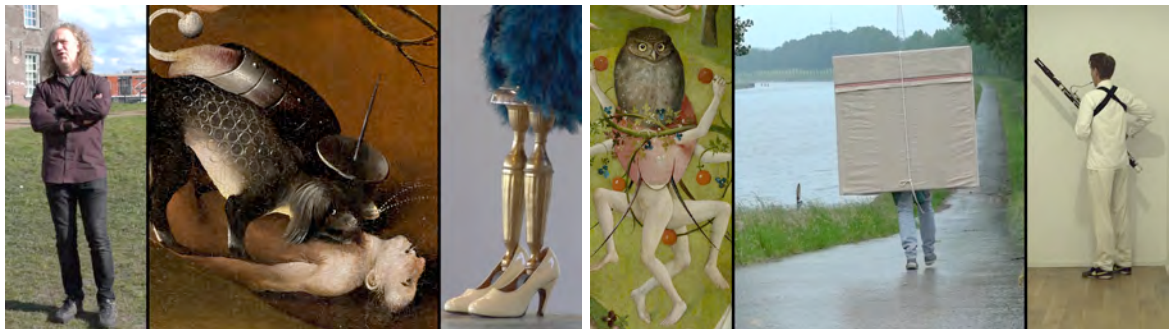
DE TERUGKEER VAN HET PARADIJS, *in het spoor van de tuin der lusten*

Wat is jouw favoriete zonde en wat betekent voor jou het paradijs? Die twee vragen staan centraal in de muzikale roadmovie die we maakten over het project Bosch y Bosco. Dit project is een cultureel uitwisselingsprogramma dat de reis heeft gevolgd die het beroemdste drieluik van Jeroen Bosch destijds heeft afgelegd en is onderdeel van het programma Jheronymus Bosch500 in het kader van het Jeroen Bosch-jaar.

De film is gemonteerd als een drieluik en volgt de muzikanten van Calefax, Cappella Pratensis en de New Royal Flaminga Band op weg naar Madrid, naar de plek waar 'de tuin der lusten' van Jeroen Bosch hangt.

Ook zien we de wonderlijke schepsels van de Tilburgse kunstenaar Sjon Brands, gemaakt van afvalmateriaal en veren. Zij reizen in een indrukwekkende hoeveelheid houten kisten mee door Europa.

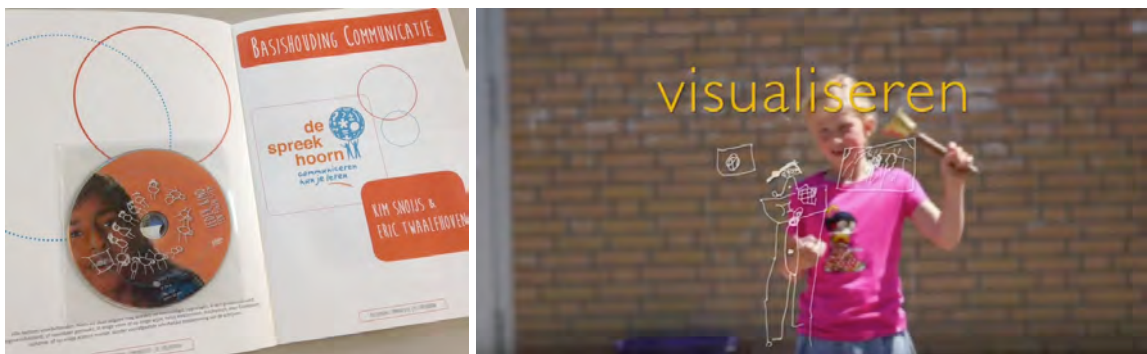
Een verslag van de reis van de kunstenaars en tegelijkertijd een zoektocht naar de verschillende opvattingen over het paradijs en de zonden in Europa. Deze hedendaagse opvattingen staan in sterk contrast met het zestiende eeuwse beeld dat Jeroen Bosch ons toont op zijn drieluik 'de tuin der lusten'.

De film is in oktober voor een uitverkochte zaal in première gegaan in de Verkadefabriek in Den Bosch, gevolgd door de laatste voorstelling 'de tuin der lusten' van het rietkwintet Calefax. Daarmee hebben we het drieluik van Jeroen Bosch in een hedendaagse vorm teruggebracht naar 's-Hertogenbosch.

IEDER KIND EEN EIGEN STEM

In 2015 maakten we een film over het leerproces en de lesmethode op een school voor speciaal onderwijs, de Spreekhoorn in Breda, waar kinderen met een taalontwikkelingsstoornis (TOS) les krijgen. De film 'ieder kind een eigen stem' maakt het inleefbaar wat het betekent om je niet goed verstaanbaar te kunnen uitdrukken en wat er voor nodig is om ieder kind een goede taalvaardigheid bij te brengen.

De Spreekhoorn ontwikkelt ook lesmateriaal voor leerkrachten van het basisonderwijs, ouders en logopedisten. Als aanvulling op hun 'Handboek Basishouding Communicatie' hebben we dit jaar de korte verdiepingfilm 'visualiseren' gemaakt in samenwerking met de schrijvers van het handboek. Deze korte film is samen met onze documentaire 'ieder kind een eigen stem' als lesmateriaal op een DVD aan het handboek toegevoegd.

10-DELIGE SERIE KLOOSTERVERHALEN VOOR DE FRANCISCANESSEN VAN VEGHEL

De zusters Franciscanessen van Veghel werken al enkele jaren aan het vastleggen van hun erfgoed en zochten naar nieuwe vormen om hun gedachtegoed door te geven aan volgende generaties. In eerste instantie dachten ze aan een permanente tentoonstelling, waarvoor ze ons uitnodigden om die voor hen vorm te geven.

In overleg met de erfgoedcommissie van deze congregatie werkt Verhalis een serie ideeën uit om hun verhalen en spiritualiteit voor diverse doelgroepen en tijdsperiodes vast te leggen. Onderdeel van dit project is een serie van tien korte films: portretten van zusters die ieder een aspect uit hun kloosterleven belichten, gerelateerd aan tien grondwoorden die de identiteit van deze congregatie uitdrukken.

In 2016 is gestart met de opnames en de montage van de eerste 3 films voor deze serie, die uiteindelijk ook deel zal uitmaken van ons grotere project Kloosterverhalen.

Publicaties en vertoningen

- 13 dec '15 - 28 februari '16 – tentoonstelling 'de dodendraad leeft' in museum 't Oude Slot in Veldhoven
- 19 februari – vertoning van 'ieder kind een eigen stem' tijdens documentairefestival DocFeed in Eindhoven
- 20 februari – vertoning van 'Pools voor beginners' tijdens DocFeed
- 21 februari – vertoning van 'de Juliaantjes' tijdens DocFeed
- In maart verschenen in vele lokale bladen en nieuwssites in de streek van Wuustwezel en Zundert artikelen over de bloeiende krokussen en de fiets- en wandeltochten die georganiseerd werden in het kader van 'de dodendraad leeft'.
- BNdeStem wijdde op een 23 maart een artikel aan de bloeiende krokussen.

- 23 maart – plaatste de NOS op de site een artikel met video over de tot leven gekomen dodendraad: <http://nos.nl/artikel/2095442-video-dodendraad-zundert-komt-tot-bloei-met-24-000-krokussen.html> en besteedde Nieuwsuur aandacht aan het bloeiende krokuslint.
- 27 april – vertoning op Omroep Brabant van 'ieder kind een eigen stem'.
- In juni verscheen de jaarlijkse Landkunstkrant van de BKKC, met een foto van ons project 'de dodendraad leeft' op de voorpagina.

- 28 oktober – première van ‘de terugkeer van het paradijs’ in de Verkadefabriek in Den Bosch in combinatie met het concert ‘de tuin der lusten’ van Calefax.
- 29 oktober – vertoning van ‘de terugkeer van het paradijs’ op Omroep Brabant.
- 6 december – vertoning van ‘de terugkeer van het paradijs’ in Chassé Cinema in Breda.
- 22 november – artikel in BNDeStem over onze film ‘de terugkeer van het paradijs’.

- 7 december – verschijning van het boek ‘House of Memories. Uncovering the past of a Dutch Jewish family’ van Arnoud-Jan Bijsterveld, waaraan onze film ‘Hier was Bertram, zoektocht naar een verloren leven’ op DVD is toegevoegd.

Vrienden van Verhalis

In 2016 zijn we gestart met Vrienden van Verhalis.

Subsidiënten, Sponsors en Partners

In 2016 ontving Verhalis subsidie en steun van:

- Impulsgelden / Provincie Noord-Brabant
- Damsté-Terpstrafonds
- Bosch y Bosco in het kader van Jheronymus Bosch500
- Gemeente Breda
- De zusters Franciscanessen van Veghel
- vrienden van Verhalis

Vooruitblik 2017

We onderzoeken ideeën voor nieuwe projecten en werken in ieder geval aan de uitvoering van onderstaande projecten:

DE DODENDRAAD LEEFT

Er zijn inmiddels gesprekken gevoerd met de gemeente Baarle-Nassau en de gemeente Hamont Achel om het project daar in 2017 verder uit te rollen.

Provincie Noord-Brabant denkt mee om het project langs de hele grens uit te kunnen breiden.

10-DELIGE SERIE KLOOSTERVERHALEN VOOR DE FRANCISCANESSEN VAN VEGHEL

De 10 filmportretten worden gerealiseerd aan de hand van de 10 grondwoorden die door de erfgoedcommissie van de congregatie in samenwerking met Adri Bosch zijn geformuleerd.

LEVEN IN DE BROUWERIJ

Documentaire over een tijdelijke leefgemeenschap in Viersel, gesticht door de Belgische pater Luc Versteylen.